

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2456
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Rudolf Maister

Jutri v nedeljo potečeta dve leti, odkar je na Unco umrl eden največjih sinov našega naroda. Kakor v legendi se je zgodilo: Naš narodni general se je čil in zdrav podal na Unco, potem ko je bil nedavno pred tem ob 60letnici rojstva predmet manifestantnih čestitk od strani svojih častilcev in oboževalcev. Mrtev se je vračal nazaj v Maribor. Ob drugi obletnici smrti rešitelja in osvoboditelja Maribora je treba postaviti vsej naši generaciji lik pokojnega velikega generala kot svetel vzor. Pri presoji njegovega pomena za ves naš narod in zlasti za obmejno ozemlje, označimo lahko kot osnovo njegovih uspehov in njegovih borb duh, ki je navdajal Rudolfa Maistra od zorne mladosti pa do poslednjega utripa.

Maistrov duh. To je duh domoljuba, duh životvornega jugoslovenstva. Rudolfa Maistra je zajel ta duh že v dijaških letih, ga prepajal kot mladega slovenskega častnika ter glasnika slovenske besede, in ga končno navdajal pri vseh njegovih junaških odločitvah, ki so povzročile, da je Maribor za vedno privadel Jugoslaviji. V znamenju tega vzvišenega duha neizčrpnega nacionalizma ter domoljubnega poleta je služil ideji osvobojenja ter ujedinjenja in je iz svoje junaške biti koval lepšo bodočnost našemu obmejnemu narodu.

Dve sta temeljni komponenti, ki sta v Maistrovem značaju uveljavljali ta duh ter mu pomagali do zmagovitega prodora: hrabrost in delo.

Z legendarno in junaško odločnostjo ter energijo je general Maister v novembru 1918 s peščico zanesljivih ljudi, ki jih je združil okoli sebe, strl premoč nemško-avstrijsko usmerjenega vojaštva ter zloglasne »zelene garde« in na ta način odločil usodo Maribora v našo korist. Sele danes je mogoče presoditi velikanski riziko, ki je bil združen s temi legendarno smelimi in hrabrimi odločitvami generala Rudolfa Maistra. Sele danes lahko ocenjujemo veličino njegovega heroizma, neustrašnosti in junaštva, ki je izžarevalo iz njegove osebnosti ter prehajalo na vdane in zveste mu vojake.

Delo. V tem se je povžival Rudolf Maister, marljiv, neizčrpen, neutrujen. Ta ljubezen do dela je bila toliko, da ni miroval niti tedaj, ko se drugi običajno umikajo življenju in si privoščijo vse mogoče prijetnosti zasluženega pokoja. Rudolf Maister ni imel miru. Kot vsesplošno priznani narodni vodja je kot predsednik oblastnega odbora Narodne odbrane v

Ob Quadaialari srdita odločilna bitka

MADRID, 25. julija. Včeraj popoldne se je znatno poslabšal položaj za madridsko vlado, ker prodirajo vstasi nič manj kakor v petih kolonah proti španski prestolnici. Prednji oddelki vstaške armade so bili že v prvih popoldanskih urah 20 km pred Madridom. Vlada je zbrala v Madridu takoj vse na razpolago stoječe frontnike levičarske fronte, orožnike in policijo ter vojaške oddelke, razen tega vse v orožju večje osebe ter jih nato odposlala proti vstašem. Prednji oddelki vstašev so se pri prvem spopadu takoj umaknili, nakar je jedro vstaških oddelkov prešlo na raznih točkah v ogorčeno in ljuto bitko proti vladnim četam. Te bitke so se izmenično iztekle dobro sedaj za vstaše, potem zopet za vladne čete. Pri bojih so igralo veliko vlogo male in večje strojnice, pa tudi topništvo in letala. Število žrtev na obeh straneh še ni znano. Trenotno se borita obe fronti za strateško važne prehode ob Quadaialari.

BARCELONA, 25. julija. Havas poroča: Katalonska vlada poroča iz Malage, da so vladne čete zasedle Fuentes.

WASHINGTON, 25. julija. Reuter poroča: Tukajšnje ministertvo zunanjih zadev je prejelo radiogram poslaništva v Madridu, v katerem se zatrjuje, da je položaj v španski prestolnici več kakor resen. Poslaništvo je vse ukrenilo, da bi zbralo vse ameriške državljane v prostorih poslaništva. Obenem se na koncu sporoča, da krožijo vesti, da so vladne čete poražene severno od Madrida in da se umikajo proti glavnemu mestu.

MADRID, 25. julija. Predsednik republike Azana je pozval preko radija v Madridu in Barceloni prebivalstvo, da do zadnje kaplje krvi brani sedanj režim in s stoletnimi borbami pridobljene pravice.

PARIZ, 25. julija. Iz Perpignana poročajo, da sta bila ustreljena v Barceloni generala Codet in Bated. Istotam so pristaši Ljudske fronte ubili generala Gaja.

RIM, 25. julija. Po poročilih, ki jih pošiljajo tukajšnji dopisniki iz francosko španske meje, je situacija v Španiji še vedno kritična, ker se ne more predvideti konec borbe in zavisli vse od tega, kako se bo končala bitka, ki je sedaj v teku v Sieri De Guadarama, severovzhodno od Madrida. Iz Leona poročajo, da so vladna letala bombardirala aerodrom, ki je bil doslej v rokah vstašev. V borbah proti oddelkom generala Mola je neko vladno letalo vrglo več bomb na vstaše, radi česar je eksplodiralo skladišče municije, ki je bilo v vstaških rokah. V borbah na strani vladnih čet se posebno odlikujejo dekleta, ki sodelujejo tudi pri napadih v bližnji borbi.

Italijani priznavajo abesinski odpor

RIM, 25. julija. Po službenem poročilu iz Addis Abebe se poroča, da so italijanske čete vzdržale borbo z abesinskimi vstaškimi skupinami v zoni, ki je oddaljena 150 km od Addis Abebe. Abesinci so imeli mnogo mrtvih in ranjenih. Operacije italijanskih čet, ki imajo namen, da prečistijo teren od abesinskih tolp, se v tej zoni nadaljujejo. Prav tako se vodijo takšne operacije, ki imajo, kakor se zatrjuje v službenem poročilu, policijski značaj, v zoni vzdolž železniške proge Addis Abeba—Diredaue. Neka abesinska skupina je pred nekoliko dnevi zopet napadla vlak, ki je peljal iz Diridaue v Addis Abebo in je pri teh spopadih padel italijanski polkovnik Mercanti, ki je z nekim vojnim oddelkom spremljal transport avtomobilov iz Diridaue v Addis Abebo. Poleg polkovnika Marcanija je padlo več italijanskih vojakov.

Za 554 milj. novih francoskih letal

PARIZ, 25. julija. Havas poroča: V vladnem osnutku glede spopolnitve letalskega materiala se je uvrstil tudi kredit 554 milijonov frankov, ki se je dal v to svrhu na razpolago letalskemu ministru. Parlament je s 580 glasovi sprejel vladni predlog glede velikih javnih del, ki naj prinesejo znatno ublažitev brezposelnosti.

Mariboru vse do zadnjega posvečal ves svoj prosti čas in vse svoje sposobnosti problemom poglabitve narodne zavesti ob severni meji. Pozno v noč je brlela v prvem nadstropju poslopja v Maistrovi ulici 17, kjer je stanoval, luč in oznanjala vsem, ki so hodili mimo, da Rudolf Maister pozno v noč bdi in snuje svoje načrte. V tem svojem delu je bil general Maister natančen, temeljit, včasih oprezen, če je bilo treba, včasih udaren, če je bila takšna zahteva trenutka.

Maribor lahko imenujemo Maistrov Maribor. Brez Maistra bi jugoslovenskega Maribora ne bilo. Tega so se Mariborčani vedno zavedali, bodisi da so s spoštovanjem hodili mimo njegove hiše ter zrlj tja proti prvemu nadstropju, kjer je brez počitka in z brezprimerno požrtvovalnostjo snoval in delal, bodisi da so prepolni zaupanja hodili k njemu po nasvete, bodisi da so ob raznih prilikah pod njegovim oknom manifestantno in v množicah dajali du-

SEJA SRESKEGA ODBORA JNS ZA MESTO IN SREZ MARIBOR LEVI BREG

se je vršila danes ob 9. uri pod predsedstvom dr. M. Goriškega v Narodnem domu. Seje so se udeležili delegati vseh občinskih organizacij. Poročilo o politični situaciji je podal poslanec A. Lukačič, medtem ko je stanje v Dravski banovini opisal v svojem referatu podpredsednik banov. odbora JNS dr. O. Pirkmajer. O kongresu stranke je poročal dr. Lipold. Poročila so se soglasno in z odobravanjem vzela na znanje. S seje se je poslal predsedniku stranke g. P. Živkoviču pozdravni brzojav.

BANOVINSKI IZVRŠNI ODBOR JNS

je imel včeraj dopoldne v Ljubljani svojo sejo. Seji je predsedoval g. dr. Janko Rajar. Poslovodni podpredsednik dr. Pirkmajer je podal organizacijsko, senator dr. Kramer pa politično poročilo. Obe poročili sta bili po vsestranski podrobni debati soglasno odobreni. Med drugim so se oglasili k debati senator Pucelj, narodni poslanci Lukačič, Koman, Prekoršek in Mravljec. S seje se je odposlala pozdravna brzojavka strankinemu predsedniku g. Petru Živkoviču.

15 LET ROBIJE.

Včeraj popoldne je bila razglašena razsodba v znanem procesu proti Damjanu Arnavtoviču in tovarišem radi svoječasne poskušene atentata na predsednika vlade dr. M. Stojadinoviča. Predsednik sodišča dr. Učovič je prečital sodbo in je bil Damjan Arnavtovič obsojen na 15 let robije in trajno izgubo častnih državljskih pravic. Dragiša Stojadinovič na 5 let robije in izgubo častnih državljskih pravic za dobo 5 let, Vasilje Trbič na 4 leta robije in izgubo častnih državljskih pravic za dobo 4 let, Dragiša Milovanovič na eno leto in 6 mesecev robije in izgubo častnih državljskih pravic za dobo 2 let. Obtoženi narodni poslanci Mirko Urošević, dr. Srpko Vukanović in Jovan Nenadović so bili oproščeni.

ČESTITKE ANGLEŠKEGA KRALJA NEGUŠU.

Ob priliki 45. rojstnega dne je prejel neguš Haile Selassie od vseh strani številne čestitke. Tudi angleški kralj Edward VIII. je izrazil negušu priskrbe čestitke ob rojstnem dnevu in mu želel, da bi doživel še mnogo srečnih rojstnih dni. Neguš namerava in pripravlja turnejo po Ameriki, kjer hoče propagirati abesinsko stvar.

ška svoji hvaležnosti velikemu junaku in rešitelju. Maistrov Maribor naj se izkaže hvaležnega prvemu slovenskemu generalu ter naj z vso skrbnostjo vzgaja mlajše pokolenje, ki ga naj navdajajo vse tri gonilne sile, ki so vodile Rudolfa Maistra kot človeka, pesnika in junaka od uspeha do uspeha: Maistrov duh, Maistrova hrabrost in Maistrova ljubezen do dela.

Sokolske vesti

Sokoli! — razpnite svoja krila na naš Jadran!

Obmejne jadranske sokolske župe, to je sušaško-reška, šibeniško-zadrška in splitska sokolska župa prirede dne 22. in 23. avgusta veliki sokolski zlet v Šibeniku. Iz proglasa jadranskih sokolskih žup posnemamo cilj in namen tega zleta: »Za zaščito svobode, enakosti, bratstva in državne edinosti!«

Ta zlet Sokolstva naj se izpremeni v pravo manifestacijo sokolskega dela, discipline in organizacije. On naj bo revija zdravja, moči in odpornosti ter sile poleta in navdušenja. Zlet naj bo dokument naših dni in naj izpriča, da še obstojajo mnogoštevilne legije pravih Jugoslovenov, ki so obračunale z grehi in zablodami preteklosti in ki so se vrgele na konstruktivno delo, katero naj služi našemu narodu, domovini in Kralju. Ta armada Sokolov živi in dela ter pripravlja pot našim pokolenjem, ki naj bodo fizično in duhovno močna in nepremagljiva.

Doba, katero preživljamo, zahteva baš od Sokolov največje aktivnosti, vztrajnosti in odločnosti. Zakaj ideali, ki so triumfirali po strašnem vojnem klanju v letih 1914. do 1918., ki so nam dajali največje nade, da bo svet krenil na boljše, bolj človečanska pota, ti ideali se danes rušijo in teptajo! Na mesto pravice je stopila sila, mesto svobode suženstvo, mesto civilizacije in humanizma — ubijanje in zastrupljanje. »Sveti egoizem« se oživlja in prikazuje na vseh koncih ter krajih in preti uničiti največje in najdražje svetinje človeštva, tako človeka posameznika, kakor tudi narodov in držav. Enako pravico za malega kakor za velikega, za močnega kakor za šibkega.

Dušljiva svinčena omotica, ki najavlja vihar s strašnim bliskanjem, pustošenjem in ubijanjem, vznemirja vse po srcu blage ljudi in narode ter poraja v njih željo, da delajo z vsemi silami na to, da odvrnejo od človeštva to pretečo in strašno nevarnost.

V slovanskih narodih je Sokolstvo že mobilizirano, ter postavljeno v prve bojne linije za ohranjanje vzvišenih idealov bratstva, enakosti, svobode in človečnosti. Sokolstvo vzgaja svoj naraščaj v ljubezni napram vsem ljudem, neguje vse vrline človeka posameznika, spoštuje osebnostno svobodo in izpodbija tla močno vkorenjenemu individualizmu, spopadlja poedince za disciplinirano koordinacijo in organizacijo ter spoštuje fizično in duševno delo.

Ideali, ki so nas po neštetihih žrtvah naših ljudi, očetov in bratov osvobodili, ujedinili in dovedli do velike, samostojne in narodne države, ti ideali danes ne veljajo več! Zasmehujejo in negirajo se! Mi prvokrat v zgodovini, skupno pod

isto streho, v isti hiši edine naše rodne matere, mi nevredna in neposlušna deca, rušimo to, kar bi morali čuvati, gazimo to, kar bi morali dvigniti, delamo to, česar bi ne smeli! Duše nas grehi, razvnmajmo nas strasti, da nas nerazsodnost in slepilo omamljata ter nas vodita do sovražstva in mržnje. Nismo bili taki niti takrat, ko smo bili razkosani!

Sokolstvo stoji visoko nad tem razjedajočim in mržnje polnim metežem, ki povzroča mnogo škode in uničuje mnogo naše nacionalne energije in časa. Sokolstvo ima v vidiku vedno samo eno parolo: »Narod kot celina, država kot nedeljiva celota ter Kralj kot najvišje-niši simbol suverenitete!«

Zato je potrebno, da se vsa gnezda sokolske misli in sokolskega dela široko naše domovine zastopana na letošnjem zletu na Jadranu, tako da bo zaveš in fizična pripravljenost številnega Sokolstva prebudila nacionalni čut vsem otopenim ter jim pokazala pravo pot, zakaj sokolska ljubav je silnejša nego najsurovejša mržnja, medtem ko je sokolska misel, čista, odprta in jasna, sokolska vera pa trdna in čvrsta!

Bratje in sestre! Pred mesecem dni ste se dvignili ponosni Sokoli z dvignjenim čelom pod razvitimi sokolskimi prapori na najsevernejši točki naše mile domovine, ter ste se zgrnili okrog »Slovanske lipe«, zasute z zemljo vseh jugoslovanskih krajev in predelov z zakletvijo in obljubo: »Tu smo in tu ostanemo!« Danes Vas pa vabi, Sokoli, jadranski Sokol treh primorskih žup, da poletite na jugozapadno mejo naše ljubljene domovine, da tu kakor en glas izročite vetrovom našega Jadrana našo skupno voljo in naš trden sklep:

»Živi ne odstopamo te zemlje nikomur, ker je naša!«

Sokolska četa Radvanje na braniku sokolske misli. V nedeljo, dne 2. avgusta t. l. priredi mlada sokolska četa v Radvanju pod slovansko lipo (na bivšem prostoru Anderle) svoj prvi telovadni nastop, pri katerem sodelujejo vse sosednje sokolske edinice in naša hrabra vojska. Po programu tega nastopa sodeč bo ta prireditev ena najlepših v tem letu in prava revija sokolske odpornosti in moči. V povorki sodelujejo naše narodne noše, po povorki pa bo narodni tabor, kjer se bo razgibala armada sokolskih pripadnikov v zanosu nacionalne misli. Pevsko društvo »Nanos« bo odpelo serijo naših najlepših narodnih pesmi. Sokoli! V nedeljo, dne 2. avgusta na svidenje v Radvanju!

Čuvajte Jugoslavijo!

Okna v svet

Španska tujska legija žarišče uporov in prekucij

Sedanji vojaški upor v Španiji se je razširil na vse špansko ozemlje iz žarišča upora v severnem Maroku. V ospredju upora pa stoji španska tujska legija. Zgodovina razvoja te legije nas vodi v leto 1920, ko je takratni podpolkovnik, poznejši general Milan Astray, ustanovil po vzorcu francoskih legij — špansko tujsko legijo. Ta legija je bila ustanovljena za časa vojne v španski coni marokanskega protektorata. Neposredno po zlomu španskih vojnih sil pod vodstvom generala Silvestre, se je baš ta legija še prav posebno izkazala. Edino tej legiji se ima Španija zahvaliti, da se je po tem grozotnem porazu mogla še zadržati onstran Gibraltarja. Medtem, ko so v prvih letih — kakor v francoskih legijah — prevladovali številčno samo tujci, je v poznejših letih naraslo in zmoglo število Špancev. Legija je bila skupina vojščakov, ki so se rekrutirali iz samih Špancev, ki so se bili prostovoljno javili v vojno službo. V času španskih »armad soldov« prednjači označba takih legij z imenom »Tercio«. Vsak »Tercio« je razdeljen v 9 »bander« (bataljonov) in ima, če računamo na vsako bandero povprečno 1000 mož, celotna četa normalno približno 9000 mož. V času, ko je bil vojni minister Azana, se je stanje teh »banderov« precej znižalo. Število nesanih obrambnih čet, sestavljenih iz domačinov in Špancev, imenovanih »Regulare«, in še število ostalih posebnih

obrambnih formacij, bi bilo pri vojaškem uporu v Severnem Maroku ceniti po danjih okolištinah na približno 18.000 mož.

Tujska legija je četa, ki se je vedno hrabro bojevala in katere vojskovanje je povsem odgovarjalo namenu boja, katerega ost je bila obrnjena proti tamkajšnjim domačinom Severne Afrike. To se je še prav posebno izkazalo tedaj, ko so nekatere »bandere« (bataljoni) šli v boj proti stavkujočim rudarjem v Asturiji. Posledica tega nastopa je bila ta, da so marksistično usmerjeni krogi začeli motriti špansko legijo iz povsem sovražnega stališča. Časniki, ki so po vojaški presoji tega dogodka, napravili svojo dolžnost, naj bi se postavili pred vojno sodišče. Značilno pri vsem je to, da je »Tercio« v popolnem nasprotju s že skozi desetletja politično zastrupljenimi ostalimi četami španskega pirenejskega polotoka ostal krepko in neomajano v rokah njegovih predpostavljanih. Iz teh vzrokov se je po zmagi »Ljudske fronte«, na marokanskih tleh ustvarila posebna vojaška avtonomija, ki se je popolnoma odtegnila vsakemu nadzorstvu iz Madrida.

Zgodovina postanka španske tujske legije, ki je žarišče in izhodišče današnjega vojaškega upora v Španiji, nam daje možnost, da se poglobimo v vzroke, ki so potegnili Španijo v ponoven vrtnec krvave državljanske vojne.

Španija je že teden dni torišče krvave državljanske vojne

Gradišče, Kapla in Sv. Duh na Kozjaku v predvojni dobi

(Iz brošure Ante Bega »Slovensko-nemška meja na Štajerskem«.)

Letos, dne 6. septembra, bo Družba sv. Cirila in Metoda na svečan način izročila šolski mladini v Gradišču svoj velpomembni dar — novo, moderno grajeno šolsko poslopje, ki je zanj pri vsej sopomoči vrlih Gradiščanov doprinesla ogromne žrtve. V zvezi s to svečanostjo skliče letos svojo skupščino na praznik, dne 8. septembra, v podravsko metropolo.

Današnje Gradišče je del davčne občine Remšnik, ki je v predvojni dobi skupaj z Vel. Bočem in Gradiščem sestavljala obsežno krajevno občino Gradišče (nem. Schlossberg) na severnih brdih Kozjaka v trikotju Kapla—Sv. Duh—Lučane. Od tega ozemlja je po državni razmejitvi preostal Jugoslaviji le niz gorskih reber vzdolž državne meje med Sp. Kaplo in Sv. Duhom na Ostrem vrhu. Proti jugu in zahodu se rebra znižujejo v gorsko dolinico (505 m) ob Črmenici. To je danes naše Gradišče, ki šteje 320 prebivalcev in se je s komasacijo občin priključilo Selnici ob Dravi.

Kot farani se zapadni Gradiščani na-

živajo Kaplčane, vzhodni pa Duhovčane in imajo kot taki skupno zgodovino.

Skupščinarje CMD in prijatelje severne meje, ki bodo pohitili v Gradišče k otvoritvi nove šole, bodo gotovo zanimali zgodovinski podatki iz teh krajev, ki jih je pred 30 leti zbral g. Ante Beg na svojem potovanju ob severni jezikovni meji.

O ljudskem štetju in moči slovenskega življa v Gradišču so zabeležene naslednje ugotovitve:

V Vel. Boču so l. 1880. našli 527 Slovencev in l. 1900. že 1.190. je naraslo število Slovencev na 1273. Nemcev pa na 125, tako da smemo Gradišče po vsej pravici imenovati slovensko občino. Povod temu naglemu porastu slovenskega življa je iskati v narodnozavednem delovanju šole in cerkve pri Sv. Duhu, kjer sta delovala nadučitelj Vekoslav Majcen in župnik Šegula, ki mu je bil naslednik Rožman. Pisec pravi doslovno: »Sv. Duh, ki ga arveški in lučanski Nemci nazivajo »windische Festung«, je najbolj zavedna slovenska župnija v nemškem političnem okraju (Lipnica) in pod graškim škofom.«

V Kapli so l. 1880. našli 1137 Slovencev in 108 Nemcev. l. 1900. je bilo 1232 Slovencev in samo še 43 Nemcev. Narodnostne razmere so se začele bolj-

šati, odkar je župnikoval na Kapli odločni Čeh Fran Šavel. Z njim je graški škof hotel poslati Kapli narodno pogubo, a je poslal blagoslov. Šavel namreč pri prihodu v Kaplo ni znal besedice slovenski in škof si je mislil, da bo moral delovati v nemškem smislu. Župan mu je pri prihodu namignil, da lahko nemški pridiguje, češ, da ga bodo itak vsi razumeli. Župnik Šavel pa se je z veliko vnemo lotil slovenske slovnice, sestavljal si je pridige po slovarju in pozneje govoril slovenski kakor rojen Slovenec.

Narodna zavest se je začela zbujati v Kapli že l. 1849. Istega leta pravi dopis iz Kaple v »Sloveniji«: »Tudi po naših hribih in dolinah slovenski duh veje; pri mojemu prihodu (učitelj Škrjanc) se mi je sicer zdelo, da slovenščina tukaj zelo spi, ali komaj sem bil potem slovensko nedeljsko šolo oznanil, mi je serce od veselja igralo, ko sim vidil, kako so mladina in odrasli prvič, katerih število se še zdaj zmiraj množi; — veselo znamenje, da ljubezin do stare mile majke Slovenije ni popolnoma zadušena v njih persih, ampak da jim je le zdramitelja al zbuditelja treba. — Ob novim letu se je tukaj tudi vstanovilo bravno društvo, v katerim se razum nemških časnikov berejo tudi slovenski: »Slovenija«, »Novice«, »Pravi Slovenec«, »Vedež« itd.

In tako se bomo počasi že vsi zdramili, de smo Slovenci, in de nam je čast biti Slovencem.«

O postanku župnije in šole na Kapli pripoveduje kronika: Samostojna župnija je postala Kapla l. 1752. Do l. 1858. je pripadala labodski škofiji in marenberškemu dekanatu. L. 1858. se je priključila lučanskemu dekanatu in s tem sekovski škofiji. Šola je bila ustanovljena l. 1807. Prvi učitelj je bil obenem mežnar in takozvani »Amtmann«. Leta 1810. je nekega župljana na koru tako hudo nabil s palico, da so morali nanovo blagosloviti cerkev, pri čemer je bila slovenska in nemška pridiga.

Cerkev sv. Duha na Ostrem vrhu je zgradila vdova baronica Stubenberger leta 1675. z denarjem, ki ga je bil nagrabil njen soprog kot roparski vitez in lastnik Zlemberskega gradu (Schmierenburg). Pobožno baronico in vdovo Krescencijo je namreč naropani denar »blagega pokojnega« soproga venomer pekel na duši. (Razvaline roparskega gradu so sevrovzhodno od Sv. Duha v avstrijskem delu občine Gradišče). V začetku je bila na mestu sedanje cerkve kapela, ki so jo sežgali v času reformacije. (Cerkev sv. Duha stoji v današnjem Gradišču.)

Mariborske in okoliške novice

Radi Kralja Petra tega deputacija v Ljubljano

Že dolgo časa sem se vleče vprašanje preureditve Kralja Petra trga. Zadeva se je obravnavala tudi na včerajšnji seji mestnega upravnega odbora ter mestnega gradbenega odseka. Seji je predsedoval podžupan F. Žebot. Sklenilo se je, da se poda prihodnji teden po vrnitvi župana dr. Juvana v Ljubljano k banski upravi posebna deputacija, ki naj tamkaj tolmači želje prizadetega prebivalstva v zvezi z nameravano regulacijo Kralja Petra trga. V smislu sklepov in sporazuma

na včerajšnji skupni seji upravnega odbora in gradbenega odseka bi se naj čistišče razširilo od 7 m na 10 m, razen tega pa naj bi se dovolilo postajanje, dovoz ter odvoz posameznih vozil pred hišami na Kralja Petra trgu. Tudi se je sklenilo, da se železna ograja od državnega mostu ob stiku s Kralja Petra trgov proti trafikali na eni strani in stranišču na drugi strani odstrani in trotoar primerno zaokroži.

Šahovski dvoboj Maribor—Gradec ob Mariborskem tednu

RUDOLF GOLOUH,

predsednik Mariborskega šahovskega kluba.

Ob priliki zadnjega obiska je bivši svetovni prvak v šahu dr. Aljehin izrazil zelo laskavo priznanje mariborskemu šahu, ki zavzema vidno mesto v jugoslovanskem šahu sploh. Zato ni odveč, da bodo mariborski šahisti priredili v okviru letošnjega jubilejnega V. Mariborskega tedna veliko šahovsko prireditev, ki jo bo predstavljala medmestna šahovska tekma Graz-Maribor na dvajsetih deskah. Tekma se bo vršila 9. avgusta v spodnji

Kazinski dvorani od 9. do 13. ter od 14.30. do 16.30. ure. Igrali bodo po načinu 18 potezno uro. Mariborski šahisti bodo imeli v graškem moštvu zelo močnega nasprotnika. Moštvo iz Graza postavi Landesschachverband für Steiermark, v katerem je samo iz Graza večletnih devet klubov. Na prvi deski graškega moštva bo igral najbrž Krassnig, član avstrijske olimpijske ekipe. Igrali bodo nadalje tudi Berghoffer, Schenkirzig, Polzer, Winkler, Seidl, Fink, Wesener, Müller, Sedlmeyer in dr. Imenovani so najboljši šahisti Avstrije, zato bo ta medmestna šahovska tekma gotovo zelo napeta in nadvse zanimiva. Tudi Maribor bo postavil svoje najmočnejše moštvo, le žal brez dr. Lippajla, ki je pri vojakihi, in Lešnika, ki je na nacionalnem šahovskem turnirju v Zemunu. Mariborski šah bodo zastopali: prof. Stupan, Ostanek, Konič, Kukovec, Bien in Lopkov od MŠK, Babič, Fischer, Albanež in Golež od šahovske sekcije SK Železničar, Lukež, Kuster in Gobec od šahovske sekcije UJNZB ter Koblar od SK Slavije. Za to šahovsko prireditev na V. Mariborskem tednu bodo skušali pridobiti vele mojstra Pirca in znana matorja sodnika Kramarja ter Poljanca iz Ljutomerja.

Omenimo naj, da se bodo pripeljali z avstrijskim šahovskim moštvom številni kibizi z več avtobusi, kar bo gotovo povzročilo zanimanje za to tekmo. Po končani tekmi bo skupna družabna večerja.

Problem protiplinske obrambe

K RAZSTAVI PROTIPLINSKE OBRAMBE NA V. MARIBORSKEM TEDNU

Kakor smo že poročali, bo v času letošnjega jubilejnega V. Mariborskega tedna, t. j. od 1. do 9. avgusta zanimiva in zelo važna razstava protiplinske obrambe. Zato ni odveč, da o tem aktualnem vprašanju razmotrivamo tudi na tem mestu. Če pogledamo okoli sebe, vidimo mrzlično pripravljanje in utrjevanje. Vse države posvečajo posebno pažnjo organizaciji protiplinske obrambe. Kaj je to protiplinska zaščita? Protiplinska zaščita je zaščita civilnega prebivalstva. V slučaju konflikta se bo del naroda boril v strelskih jarkih, zaledje pa bo prepuščeno civilnim oblastem, da

ga zavarujejo. V slučaju vojne ne bo vodila borbo država proti državi, marveč se bo boril narod proti narodu in te borbe se bodo vršile po vsem teritoriju ter ne samo v prvih vrstah. Da pa ozadje ne bo ostalo nezavarovano, se podvzemajo mere za ohranitev in zaščito življenja in zdravja ter nemotenega in normalnega pravnega življenja, delovanja v obratu železnic, pošte in industrije.

Pred zračnimi napadi bodo v prvi vrsti trpela mesta. To pa pomeni prav toliko kot naravna katastrofa n. pr. poplave, potresi, veliki požari itd. Prav tako kot podvzemajo prizadeti činitelji kora-

ke proti naravnim katastrofam, prav tako morajo isti podvzeti potrebne ukrepe tudi proti napadom iz zraka. Treba je, ko likor mogoče, zmanjšati nevarnost in zaščititi življenje posameznika kakor celote ter motnje čimprej popraviti in vzdržati red in mir.

Čimbolj je država gosto naseljena in industrializirana, tembolj je občutljiva nevarnost v pogledu zračnih napadov. Zato imajo nekatere države, med njimi zlasti Nemčija, v programu predvsem naslednjo točko: industrija ven iz mesta! Ta program se tudi izvaja. Omeniti je tudi treba, da vse velike in tudi male evropske države posvečajo največjo pozornost zaščiti pred zračnimi napadi. Znano je, da je razen v zapadnoevropskih državah najbolj razvita organizaci-

ja protiplinske obrambe v Nemčiji, kjer je ta organizacija v privatnih rokah, v takozvanem »Luftschutzu«, ki pa je materialno in moralno podprt od strani države. Doslej najbolj organizirana država v tem pogledu je Japonska.

Navedena razmišljanja so le drobec vsega tega, kar bodo obiskovalci V. Mariborskega tedna in razstave protiplinske obrambe videli in slišali. Za to bo poskrbel zanimiv film Higijenskega zavoda v Zagrebu, ki ga bodo tolmačili odlični strokovni predavatelji. Obiskovalci V. jubilejnega mariborskega tedna in razstave protiplinske obrambe uživajo 50% popust na naših železnicah v času od 30. julija do 11. avgusta t. l.

Nevaren vlomilec za zapahi

Na državni cesti pri Marenbergu so orožniki aretirali 19letnega Albina Jevšjaka v trenutku, ko je korakal po cesti proti meji. Orožniki v Marenbergu so spoznali v njem mladega in že nekajkrat predkaznovanega tatu in vlomilca. Pri zasliševanju je spočetka Jevšjak vse tajil, in je šele po daljšem premisleku priznal številne vlome in tatvine. Povedal je, da je v letu 1933 v družbi še treh drugih pajdašev izropal blagajno trgovine Češnar na Dolenjski cesti v Ljubljani in odnesel gotovine Din 60.000. Denar so si

pajdaši takrat razdelili, blagajno pa so zakopali nekje pod Golovcem. Od tu je odkuril Jevšjak v Brežice, kjer je s svojim pomočnikom izropal posestnika Alojzija Nebeca v Orlah. Razno blago v vrednosti 4000 dinarjev je postalo plen mladih vlomilcev, ki sta se od tu napotila proti meji z namenom, da pobegneta v Avstrijo. Roka pravice pa je tik pred mejo zasedla po mladem in pokvarjenem vlomilcu Jevšjaku, ki bo za vse svoje grehe odgovarjal pred sodiščem.

Kdo je umoril Otilijo Kocbekovo?

Poročali smo pred dnevi o groznem roparskem umoru, katerega žrtev je komaj nekaj dni po brezsrčnem roparskem umoru v Mejni ulici 32 postala v Voličini v Slovenskih goricah posestnica Otilija Kocbekova. Ni točno ugotovljeno, koliko denarja je odnesel zločinec, ki je imel v pobegu in zabrisanju sledov za seboj precej prednosti, saj je umorjena žrtev nekaj dni trohnela v svoji hiši.

Osumljen je bil dejanja neki bivši hlapec pokojne Kocbekove, ki pa je dejanje odločno tajil in ki se mu je tudi posrečilo izkazati svoj alibi. Danes pa se je po vseh Slovenskih goricah razširila govorica, češ, da je Kocbekova postala žrtev Kolarja in Šterna, ki sta v smislu informacij neke priče tiste dni hodila tam okoli v očividnem namenu, da kreneta iz te strani proti državni meji.

Dr. Varl Valentin

špecialist za pljučne bolezni, Gregorčičeva 6
ordinira od 27. julija do 15. avgusta samo ob
sobotah od 10. — 12. ure.

Kam gajdemo?

Danes v soboto zvečer od pol 9. do 10. ure promenadni koncert v mestnem parku. Igra poštna godba pod vodstvom kapelnika Kratochvila.

Koncert danes zvečer na vrtu restavracije »Union«. Darling-jazz. Ležak pivo, prvovrstna kuhinja, dobro vino. Se priporoča Lojze Lisjak, restavratel.

Tombola Prost. gas. čete v Studencih se vrši v soboto 15. avgusta popoldne. Glavni dobitki 8 koles, dva lestenci, prašič, vreča moke in bala blaga. Tablice po 2.50 Din pri vseh članih čete.

Restavracija »Trije ribniki«. Domača vina, bizeljčan, pivo, piške, odojčki!

Prvo kolesarsko društvo tekstilnih delavcev v Mariboru priredi v nedeljo, dne 26. t. m. veliko vrtno veselico z raznimi zabavami v vseh prostorih gostilne »Tomše« v Pekrah. Začetek ob 15. uri. Vstop prost. Avtobusni promet do 24. ure.

Rdeči križ Fala-Selnica priredi v nedeljo, dne 2. avgusta 1936 ob pol 15. uri na travniku tik elektrarne Fala veliko dobrodelno tombolo. Kot prva dobitka sta lepo damsko in moško kolo, razen

tega moška obleka, otroški sportni voziček, damska obleka, specerija in drugo. Vsega skupaj 8 tombol in 400 krasnih drugih dobitkov. Po tomboli pa bo velika gozdna veselica z zelo pestro izbranim sporedom in godbo na pihala. Zvečer bajna razsvetljava gozda in kot posebnost bo konkurenca »Dečve« ter imamo za tri najlepše dečve pripravljene lepe nagrade. Da omogočimo čim več p. n. gostom iz Maribora prihod na našo prireditev, bo vozil poseben avtobus iz Glavnega trga ob pol 14. uri, ki se vrne v Maribor okrog 22. ure ponoči. Cena za to vožnjo je samo Din 12.— v obe smeri in sprejema prijave iz prijaznosti veletrgovina z železnino Pinter in Leonard ter veletrgovina s papirjem V. Weigl. Mariborčani, poslužite se te ugodne prilike, pridite med nas, poveselite se med nami in podprite s svojo udeležbo plemenite cilje Rdečega križa.

Sv. Martin pri Vurbergu. V nedeljo vrtna veselica pri Kostajnsku. Prijatelji lepe zabave, dobre kapljice in piščancev vabljeni!

Specijalist za notranje bolezni

dr. Milko Bedianič

je otvoril privatno prakso ter ordinira redno dnevno od 13. do 15. ure ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure v Trubarjevi ul. 11. Tel. 29-11

Röntgen. Zdravljenje s kratkimi valovi.

Prisilen vzrok.

Gospodinja (pri pregledu službenih spričeval nove služkinje): »Vi ste pa večkrat menjali mesta, Mina!«

Mina: »Temu pa jaz nisem kriva, moj ženin je nameščen pri nekem potovalnem cirkusu.«

Samo še za pol litra.

Naš veliki pesnik Avgust Harambašič se ni branil dobre kapljice. O priliki javne zbirke za protialkoholno propagando se je zglasila pri njem tudi ena izmed velikih pristašin te propagande in ga naprosila za prispevek.

»Zelo rad« ji odvrne, »toda jaz imam samo še za pol litra.«

Kevavi Maraka!

Budne arabske oči dobro čuvajo svojo leco, pa vendar...

Naša četa je dobila odlok za zamenjavo orožja. Poveljnik mi je dal nalog pregledati strojnice in da mu poročam o stanju tega orožja.

Vse sem pregledal in sestavil poročilo, kjer sem omenil, da bi bila potrebna izmenjava nekaterih delov. Dva dni kasneje so mi zapovedali, da s strojnica mi, ki so neuporabljive, odpotujem v Melillo v vojno pirotehniko in jih zamenjam z novimi strojnica mi. Ukrkali smo ves ta material na kamele. Bil sem opremljen z vsemi vojnimi listinami ter

akti in razen tega sem dobil od poveljnika in častnikov mnogo denarja, ker so želeli, naj jim v mestu nakupim raznih reči. Nihče ni niti slutil, da pripravljam adjutant vitez San Fernandovega križa beg iz Legije. Denar sem moral sprejeti, ker bi imeli drugače razlog za sumničenje. Tako sem imel sedaj v žepu nad 6000 peset in nisem pozabil odnesti s seboj tudi križa San Fernanda. Drugače si ga nisem upal nositi, ker sem se bal, da ga ne izgubim, ali da mi ga ukradejo. To liko jih je bilo, ki bi me najrajši zaklali kakor pišče radi tega dragocenega ređa in zato sem nosil na prsih le sukneni znak viteštva.

Poslovil sem se od vseh prijateljev, kakor vsak človek, ki se namerava vrniti in odpotoval.

Za časa potovanja sem se izredno pri-

jetno počutil. Moje razpoloženje je raslo ob vsakem kilometru, s katerim sem se približal Melilli. Samemu sebi sem šepetal:

»Sedaj sem svoboden!«

TRIDESETPRVO. POGLAVJE.

Neka žena iz nočnega lokala mi pomaga pri begu iz legije.

Končno smo dospeli v Melillo. Ko sem zagledal morje in na njem toliko ladij, sem bil kakor prerojen.

Vojni pirotehnik mi je predal vse orožje in tedaj sem se spomnil polkovnika Gonzalesa, ki je bil nekaj poveljnik tega skladišča. Kakor znano, je nekaj ta arzenal prodal mojemu tastu za pol milijona peset.

(Dalje sledi.)

VELIKI NOVI ODDELEK ZA OSTANKE PRI MACUNU

NE POZABITE !

da traja
REKLAMNA ODPRODAJA po ZNIŽANIH CENAH
samo še kratek čas in da prejmete pri takojšnjem plačilu sedaj še

Zahvala

Prisrčna hvala vsem, ki so mi ob prerani smrti mojega nepozabnega, dragega soproga

Franca Smodeja

mesarja in posestnika

izrekli tolažeče ustmeno in pismeno sožalje in pokazali toliko iskrenega sočuvstvovanja. Posebno zahvalo izrekam Slov. lovskemu društvu Maribor in občinskemu odboru Radvanje ter njih predstavnikom g. primariju dr. Dernovšku, g. Potočniku in g. Marko. viču za ganljive besede ob odprtem grobu, čč. duhovščini, č. sestri Silveriji za tolažbo ob zadnji uri, kolesarskemu društvu »Poštela«, zadrugi mesarjev in obrtnikov, sokolskemu društvu Maribor I. za častno spremstvo, nadalje pevskemu in glasbenemu društvu za žalostinke, darovalcem prekrasnih vencev in cvetja ter vsem, ki so dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

NOVA VAS pri Mariboru, dne 25. julija 1936.

Globoko žalujoča soproga

Cecilija.

PREVZEM TRGOVINE!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzela staroznano trgovino s čevlji

J. Waldacher naslednik J. Wregg, Slovenska ulica 6
ter isto preselila v

Slovensko ulico št. 5 nasproti hiše Slovenska ulica 6.

Prizadevala si bom cenj. odjemalce postreči najboljše in s prvovrstnim blagom.

Obenem prosim, da ostanejo odjemalci tudi meni še nadalje naklonjeni in se priporočam za obilen obisk

MARIJA WREGG, MARIBOR

Zaloga čevljev, Slovenska ulica 5.

Opravična številka IX I 1440/36-13

Dražbeni oklic

Dne 23. septembra 1936 ob 11. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin.

Zemljiška knjiga Zg. Radvanje vl. št. 90

Cenilna vrednost: Din 37.486.—

Vrednost pritklin: Din 824.— že prišteto k cenilni vrednosti zemljišča.

Najmanjši ponudek: Din 24.999.—

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Sresko sodišče v Mariboru, odd. IX.,
dne 10. julija 1936.

10% popusta na naše običajne že zelo nizke v izložbah navedene cene.

12% popusta pri nakupu čez Din 500.—

Poslužite se te ugodnosti!

Izkoristite to izredno enkratno priliko!

Jos. Karničnik, Maribor, GLAVNI TRG št. 11
tovarniška zaloga perila, modna trgovina, konfekcija

2517

POSTELJNE ODEJE

najboljše, najcenejše samo pri

A. STUHEC

specijalna trgovina, izdelovanje posteljnih odej, Stolna ulica 5.
Puh bel, a kg Din 160, perje čohano a kg Din 12.

Kurja očesa, trdo kožo in zarasle nohte Vam odstranimo brez bolečin ter strokovnjaksko zmasiramo noge

v naši pedikuri.

Obiščite nas, prepričajte se!

NEGA NOG Din 10.—

Maribor, Aleksandrova c. 7.

Rata

OTVORITEV TRGOVINE!

NAZNANJAM cenj. občinstvu, da sem otvorila

3614

v Mariboru
Aleksandrova cesta 19,
specijalno trgovino z dežniki

Potrudila se bom, zadovoljiti stranke s prvovrstnimi dežniki lastne izdelave. POPRAVILA izvršujem točno in solidno!

Se priporoča

Specijalna trgovina z dežniki **Salamun Julka**

OTVORITEV TRGOVINE!

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem otvoril na

Kralja Petra trgu 6

specijalno trgovino. Na zalogi imam najnovejše radio aparate znamke »Blaupunkt«, prevzamem tudi vsa popravila radio aparatov. Istotako imam zastopstvo prvovrstnih koles znamke »Herkules«, kakor tudi sestavne dele istih. Potrudil se bom svoje cenjene odjemalce najkulantneje postreči. Ugodna plačila na obroke!

3587

Radio Godec - Maribor

Kralja Petra trg 6 (Pokojninski zavod)

SOLNCE in NIVEA

idealna spojitev za lepe rjave kože. Z **NIVEA** negovana koža daje soncu pri ložnost nje zdravilno delovanje dokončati. **NIVEA** zmanjšuje obenem nevarnost solnčarice.

Jugoslov. **P. Belersdorf & Co., d. s. o. j.**
Maribor 3113

RANILNICA

DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica